

Beseda

Dňa 08.12.2014 sa uskutočnila beseda s integrovanými žiakmi II. B, III. B, IV. B, V. B a V. C pri príležitosti blížiacich sa vianočných sviatkov.

Štedrý deň – jeden z najkrajších dní v celom roku. Okrem neopakovateľných chvíľ, strávených v kruhu tých najbližších, je jeho atmosféra spojená aj s rúskom tajomnosti. S týmto dňom sa totiž už po stáročia spájajú mystické tradície a zvyky, ktoré praktizovali naši predkovia, no mnohý z vás na ne nedajú dopustiť ani dnes. Na štedrovečernom stole podľa týchto povier nemôžu chýbať niektoré dôležité drobnosti, pretože z ich neprítomnosti by mohli plynúť po celý nasledujúci rok a pre celú rodinu negatíva.

Program:

- 1) Úvod.
- 2) Oboznámenie prítomných žiakov s témou besedy: „Vianočné zvyky a tradície“. Príprava materiálu na výrobu vianočných ozdôb a pečenie koláčov za aktívnej účasti žiakov.

- 3) Zorganizovanie „vianočného posedenia“ a oboznámenie žiakov s históriou vianočných zvykov a tradícií na Slovensku.

Naše pôvodné tradície pomaly vymierajú. Ľudia sa sústreďujú skôr na iné zvyklosti počas sviatkov a viac dbajú na to, aby bol celý byt dokonale uprataný, ako keby mali deťom vysvetľovať a praktizovať to, čomu verili už naši predkovia.

Štedrý deň je posledným dňom príprav na vianočné sviatky, ktorých tajomnosť sprevádza celý vianočný čas. Na Štedrý deň, jeden z najkrajších dní v roku sa tešia všetci bez rozdielu veku. Je nielen oslavou narodenia Ježiša Krista, ale aj momentom, keď sa môžeme po roku opäť v neopakovateľnej atmosfére stretnúť so svojimi blízkymi pri jednom stole i nádielke darčiekov od Ježiška. Pretože, keď môže byť rodina spolu, to je hodnota, akú nemá nijaký iný deň, ale ten Štedrý áno.

Na Štedrý deň 24. decembra začíname sláviť Vianoce. Na východnom a čiastočne aj strednom Slovensku sa tento deň nazýva „vilija“ alebo „vigilija“, čo znamená „predvečer sviatku“. Naši predkovia poznali aj názov „Kračún“ čiže krátky deň a pripisovali mu veľký kresťanský význam i zvláštnu moc, a preto sa v tento deň dodržiavalo množstvo zvykov a magických úkonov. Mali zaistiť predovšetkým bohatú úrodu, dobrú úžitkovosť domácich zvierat a tiež zdravie a šťastie rodiny. **Štedrý deň**, resp. večer je u nás známy **od 14. storočia** a ako napovedá názov, spojený je najmä s obdarovávaním. Bol však aj pôstnym dňom, počas ktorého sa jedlo málo a výlučne bezmäsité pokrmy. Väčšinou sa nesmelo nič jesť z jedál určených na večeru.

Malým deťom sa sľubovalo, že ak vydržia do večera nejst', uvidia na stene zlatú krokvu, konika, koč či prasiatko (dnes nám to pripomína známa reklama).

Samozrejme, že namiesto „zlatúšikov“ videli iba odraz zrkadla, ktorým niekto z dospelých šikovne manévroval proti svetlu. Pri vianočných zvykoch sa veľmi často požadoval úplný pôst až do chvíle, keď sa ukázala na oblohe prvá hviezda. To bol signál, že rodinu už môže zasadnúť k štedrovečernej hostine. Podľa tradície sa malo na stole objaviť „deväťoro jedál“ zo všetkého, čo sa počas roka urodilo. Viacerým jedlám sa prisudzoval magický význam a na stole nesmel chýbať chlieb, vianočka, cesnak a cibuľa. Súčasťou večere boli i čerstvé jablká a orechy. Štedrý deň, rovnako ako Božie narodenie (25. 12.) a Nový rok, boli považované za začiatok novej etapy života...

Každá rodina si zachováva iný zvyk. Do **rohov stola** sa pod obrus položí buď **šupina z kapra**, ktorého budete servírovať počas večera, alebo **zopár peňazí**, na ktoré sa potom položí obrus. Do rodinného rozpočtu to má na budúci rok priniesť viac blahobytu. Keď sa ukryjú pod obrus šupiny, tak tie potom sa môžu rozdeliť medzi sebou a vložiť do peňaženky. V minulosti sa používala **klasická reťaz na obviazanie stola** a symbolika bola v tom, aby rodina naďalej držala pokope a všetci spolu dobre vychádzali. Ďalší zvyk sa spája s hlavou rodiny a teda otcom. Ešte predtým, než rodina zasadne k stolu, **namočí prst do medu** a urobí **krížik na čele každého člena**. Má mu tak zabezpečiť dostatok zdravia počas budúceho roka a aby všetky jeho skutky boli požehnané tým najvyšším. Do **umývadla** sa napustí **voda**, do ktorej sa **hodí pár mincí**. Nieкто si v nej potom **umýva iba ruky**, nieкто **aj tvár**. Takýmto spôsobom by sme mali **zo seba zmyť všetko zlé**, aby nás čakali úspešné a príjemné mesiace. Taktiež by to malo všetkým zabezpečiť dostatok zdravia. Vďaka minciam bude tento zvyk nepochybne zaujímavý aj pre najmenších.

Ďak láska topí ľad čo pani Zima vyčarila, ak dá človek viac ako v sebe skrýva, ak vsúadne všade ticho a počuť praskať mráz, padajúce vločky a v detských očkách jas, tak prišla doba, keď pre každého máme pár prívetivých viet, sú tu Vianoce a nad čaro Vianoc nič krajšieho niet!

4) Zhrnutie témy a priebehu besedy a spätná väzba od žiakov.

5) Ukončenie besedy:

Vianoce spájajú rodinu a priateľov dokopy. Pomáhajú nám to uctiť si lásku v našich životoch tak často, ako je to len možné. Nech pravý zmysel Vianoc naplní vaše srdcia a domov mnohými požehnaniami.

Najkrajšie darčeky, tie nie sú v škatuliach, sú ukryté tam, niekde v hĺbke, v nás. Skúsme si ich na Vianoce priať, možno ich prinesie ten, kto nás má rád.

*Ježiško zazvonil zvončekom,
nadelil darčeky pod stromčekom.
Všetci dostali to, čo si priali,
na oplátku mu zamávali do diali.
Deti šťastím žiarili,
Ježiška tým potešili.
S hračkami sa išli ihneď hrať,
no a večer potom šli už len spať.*

Účastníci besedy:

integrovaní žiaci II. B, III. B, IV. B, V. B a V. C triedy

Bc. Katarína Gajdošová – sociálny pedagóg

Mgr. Veronika Muľárová – sociálny pedagóg

Mgr. Mária Bindasová – školský špeciálny pedagóg

Bc. Marta Goroľová – pedagogický asistent učiteľa

V Soli, 08.12.2014